

VERHELPINGSONDERRIG IN LEES, SKRYF EN REKEN
IN DIE LAERSKOOLO MET BESONDERE BEHANDELING
VAN SKRYF - 'N EMPIRIESE ONDERSOEK.

DEUR

HENDRIK PETRUS KOTZÉ B.A., B.ED., M.ED.

- - - - -

IN PROEFSKRIF TER GEDEELTELIKE NAKOMING VAN

DIE VEREISTES VIR DIE GRAAD

DOCTOR EDUCATIONIS

AAN DIE

POTCHEFSTROOMSE UNIVERSITEIT VIR

CHRISTELIKE HOER ONDERWYS.

PROMOTOR: PROF. DR. H. J. J. BINGLE.

1956.

- - - - -

D A N K B E T U I G I N G .

Die skrywer voel hom hoe waardering verskuldig aan al ondergenoemdes en bied hulle sy hartelike dank aan vir al hulle onbaatsugtige hulp en tegemoetkomings in verband met hierdie werk.

I. Prof. dr. H. J. J. Bingle, Dekaan van Opvoedkunde aan die Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Hoër Onderwys, wat ten spyte van sy veelvuldige werksaamhede tog nog tyd gevind het om as promotor op te tree. Sy opbouende en aanmoedigende kritiek het die skrywer tot groter hoogtes geïnspireer.

II. Mev. S. Deysel en mnre. J. J. Oosthuizen en G. J. A. Bezuidenhout wat behulpsaam was met die deurvoering van verhelpingsprogramme.

III. Mnr. D. G. Kotzé en dr. A. J. Antonites wat te midde van hulle veelvuldige werksaamhede bereidwillig was om die manuskrip deur te lees ten einde seker te maak dat dit ten opsigte van taalgebruik reg is.

IV. Die skrywer se vrou wat haar die opoffering met tevredenheid getroos het tydens die jare van ekstra studie en afsondering wat hierdie werk vereis het.

Die Skrywer.

I N H O U D.

HOOFSTUK I.

Bladsye.

DIE VRAAGSTUK AANGAANDE VERHELPINGSONDERRIG IN

DIE ALGEMEEN.

(1) HISTORIESE INLEIDING:	1.
(2) DIAGNOSE:	7.
(3) VOORKOMING:	18.
(4) NAVORSING:	22.
(5) REMEDIËRING:	30.
SAMEVATTING:	38.

HOOFSTUK II.

DIE VRAAGSTUK AANGAANDE VERHELPINGSONDERRIG IN

LEES, SKRYF EN REKEN.

(1) INLEIDING.	40.
(2) REKENE:	43.
Samevatting:	64.
(3) LEES:	65.
Samevatting:	94.
(4) HANDSKRIF:	96.
(a) Algemeen:	96.
(b) Ontwikkeling van Skrifskale:	100.
(1) Groep A.	101.
(i) „The Conard Manuscript Writing Scales,” (1929) van E. U. Conard.	101.
(ii) 'n Drukskaal vir Suid-Afrikaanse Skole deur H. P. Malan.	102.
(2) Groep B.	
(i) „Standards for Evaluation of Efficiency in Palmer Method Handwriting,” (1917) deur A. N. Palmer.	102.
(ii) „The New York City Penmanship Scale,” (1919) van C. C. Lister.	103.

- (iii) „Zaner and Blossom Handwriting Scales.” 103.
- (iv) „The Minneapolis Handwriting Scale.” 104.
- (3) Groep C. 104.
- (i) „Charts for Diagnosing Faults in Handwriting.” (1914) deur F. N. Freeman 104.
- (ii) „A Score Card for Measurement of Handwriting,” (1915) opgestel deur C. T. Gray. 106.
- (iii) „Johnson and Stone's Scale.” 107.
- (iv) „An Analytic Scale of Handwriting,” (1918) deur C. C. Lister en G. C. Myers. 107.
- (v) „The West Chart for Diagnosing Elements of Handwriting,” (1926) opgestel deur P. V. West. 107.
- (vi) „The Pressey Chart for Diagnosis of Illegibilities in Handwriting,” (1927) opgestel deur S. L. en L. C. Pressey. 108.
- (4) Groep D. 109.
- (i) „Scale A: A Scale of Handwriting of Children in grades V to VIII (1910),” deur E. L. Thorndike. 109.
- (ii) „A Scale for measuring the Quality of Handwriting of School Children (1912)” deur L. P. Ayres. 110.
- (iii) „The Highland Park Handwriting Scale” (1917) van F. S. Breed en E. F. Downs. 111.

(iv) „The American Handwriting Scale” (1929) van P. V. West.	112.
(v) „Die Suid-Afrikaanse Skrifskaal vir Primêre Leerlinge” (1941) van J. de V. Heese.	112.
(vi) „Die Suid-Afrikaanse Skrifskaal vir Sekondêre Leerlinge” (1944) van J. de V. Heese.	113.
(c) Die Ontwikkeling van die Skriftoets:	115.
(d) Die Ontwikkeling van meting van Skrif- prestasies:	117.
(i) Spoedprestasie:	117.
(ii) Kwaliteitprestasie:	120.
(iii) Skrifprestasie:	121.
(e) Die Ontwikkeling van Prestasiestandaar- de:	122.
(i) Kwaliteitstandaarde:	122.
(ii) Spoedstandaarde:	124.
(iii) Skrifprestasiestandaarde:	125.
(f) Ontwikkeling van Diagnose:	125.
(g) Ontwikkeling van Remedierende Handskrif- onderrig:	133.
Samevatting:	147.

HOOFSTUK III.

EIE ONDERSOEK.	150.
(1) PROBLEEMSTELLING.	150.
(2) METODE VAN ONDERSOEK.	153.
(3) PROEFSKOOL, PROEFNEMER EN PROEFPERSONE.	156.
(4) TOEPASSING VAN DIE EERSTE SKRIFTOETS.	161.
(5) BESPREKING VAN DIE RESULTATE VAN DIE EERSTE SKRIFTOETS	162.

(6) METODE VAN HERSTELLING IN HIERDIE	
ONDERSOEK TOEGEPAS:	164.
A. INLEIDING:	164.
B. REMEDIERENDE WERK:	167.
(a) Kwaliteit:	167.
(i) Letterformasie:	168.
(ii) Spasiering:	179.
(iii) Parallelisme:	181.
(iv) Aliniering:	183.
(v) Kwaliteit van lyn:	184.
(b) Speed:	185.
C. HOUDING:	187.
D. SKRYFHOUING:	188.
SAMEVATTING:	190.
(7) Die Basiese Beginsels van die Metode van	
Herstelling:	191.
(8) Verhelpingsprogram soos Opgestel vir Proef-	
klas Standaard IIIA:	195.
(i) Lesse:	195.
(ii) Vergelyking van die Toetse se Resultate:	223.
(iii) Analise van Letters:	231.
(iv) Letterformasietoets:	233.
(v) Getalleveranderings van Afdelings:	234.
(vi) Gevolgtrekkings:	235.
(9) Verhelpingsprogram soos Opgestel vir die Proef-	
klas Standaard IVB:	235.
(i) Lesse:	235.
(ii) Vergelyking van die Toetse:	254.
(iii) Analise van Letters:	262.
(iv) Letterformasietoets:	263.
(v) Getalleveranderings van die Afdelings:	264.

(vi) Gevolgtrekkings:	265.
(10) Verhelpingsprogram soos Opgestel vir die Proefklas Standerd VB.	266.
(i) Lesse:	266.
(ii) Vergelyking van die Toetse se Resultate:	284.
(iii) Analise van Letters:	290.
(iv) Letterformasietoets:	292.
(v) Getalleveranderinge van Afdelings van Grafieke:	293.
(vi) Gevolgtrekkings:	294.
(11) Finale Gevolgtrekkings oor Handskrifonderrig en oor die Verhelping daarvan:	294.
(1) Gevolgtrekkings ten opsigte van Handskrifonderrig in die algemeen gemaak:	295.
(2) Gevolgtrekkings ten opsigte van Remedierende Handskrifonderrig by standers III, IV en V:	296.
BYLAË:	
(i) Die Skriftoets:	299.
(ii) Letterformasietoets:	302.
(iii) Prototipe Letters:	303.
(iv) Faktore wat Skrifagterlikheid kan veroorsaak:	304.
(v) Die Suid-Afrikaanse Skrifskaal vir Primêre Leerlinge deur J.deV. Heese.	307.
(vi) Byskrif en derdemagswortels geneem uit: "Die Suid-Afrikaanse Skrifskaal vir Sekondêre Leerlinge" van J.deV. Heese:	308.
(vii) Misvormings van Letters:	311.
(viii) Die Elemente van Letters:	312.

Bladsye.

BIBLIOGRAFIE:

313.

A. BOEKE:

313.

B. TYDSKRIFTE:

318.

PRESTASIESTATE:

1. St. 111A	Datum 13.1.1954.	197.
2. St. 111A	Datum 29.1.1954.	203.
3. St. 111A	Datum 12.2.1954.	208.
4. St. 111A	Datum 25.2.1954.	214.
5. St. 111A	Datum 12.3.1954.	219.
6. St. 111A	Datum 24.3.1954.	224.
7. St. 1VB	Datum 13.1.1954.	238.
8. St. 1VB	Datum 29.1.1954.	241.
9. St. 1VB	Datum 12.2.1954.	245.
10. St. 1VB	Datum 25.2.1954.	248.
11. St. 1VB	Datum 11.3.1954.	252.
12. St. 1VB	Datum 24.3.1954.	255.
13. St. VB	Datum 13.1.1954.	268.
14. St. VB	Datum 29.1.1954.	271.
15. St. VB	Datum 15.2.1954.	274.
16. St. VB	Datum 25.2.1954.	278.
17. St. VB	Datum 12.3.1954.	281.
18. St. VB	Datum 24.3.1954.	285.

GRAFIEKE:

1. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd 111A, behaal met die eerste toets. 198.
2. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd 111A, behaal met die tweede toets. 204.
3. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd 111A, behaal met die derde toets. 209.
4. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd 111A, behaal met die vierde toets. 215.
5. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd 111A, behaal met die vyfde toets. 220.
6. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd 111A, behaal met die sesde toets. 225.
7. Ontwikkeling van die standerd 111- klasse
se skrifprestasies. 229.
8. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd 1VB, behaal met die eerste toets 239.
9. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd 1VB, behaal met die tweede toets. 242.
10. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd 1VB, behaal met die derde toets. 246.
11. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd 1VB, behaal met die vierde toets. 249.
12. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd 1VB, behaal met die vyfde toets. 253.
13. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd 1VB, behaal met die sesde toets. 256.
14. Ontwikkeling van die standerd 1V- klasse
se skrifprestasies. 260.
15. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd VB, behaal met die eerste toets. 269.

16. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd VB, behaal met die tweede toets. 272.
17. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd VB, behaal met die derde toets. 275.
18. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd VB, behaal met die vierde toets. 279.
19. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd VB, behaal met die vyfde toets. 282.
20. Kwaliteit- en spoedprestasies van die
standerd VB, behaal met die sesde toets. 286.
21. Ontwikkeling van die standerd V- klasse
se skrifprestasies. 289.

TABELLE:

I Inhoud van rekene leergang.	49.
II Proefpersone wat deelgeneem het aan die proefneming.	158.
III Klasse wat aan die proefneming deelgeneem het.	159.
IV Die gemiddelde Ik's van die klasse wat aan die proefneming deelgeneem het.	160.
V Die leerlinge wat aan die eerste skriftoets deelgeneem het.	161.
VI Toetsresultate van standers 111, 1V en V	162.
VII Prestasies wat die leerlinge van standers 111A, B en C met die eerste tot die sesde toets behaal het.	223.
VIII Prestasies wat die leerlinge van standers 111A, B en C met die sewende tot die tiende toetse behaal het.	226.
IX Analise van die proefklas standerd 111A se letterformasie in die eerste en sesde toetse.	232.
X Resultaat van letterformasietoets van standerd 111A	233.
XI Afdelingsgetalle.	234.
XII Prestasies wat die leerlinge van standers 1VA, B en C met die eerste tot die sesde toetse behaal het.	257.
XIII Prestasies wat die leerlinge van standers 1VA, B en C met die sewende tot die tiende toetse behaal het.	258.
XIV Analise van die proefklas standerd 1VB se letterformasie in die eerste en sesde toetse.	262.
XV Resultaat van letterformasietoets van stan-	

XVIAfdelingsgetalle.	264.
XVII Prestasies wat die leerlinge van standers VA, B en C met die eerste tot die sesde toetse behaal het.	284.
XVIII Prestasies wat die leerlinge van standers VA, B en C met die sewende tot die tiende toetse behaal het.	287.
XIX Analise van die proefklas standerd VB se letterformasie in die eerste en sesde toetse.	291.
XX Resultaat van letterformasietoets van standerd VB	292.
XXI Afdelingsgetalle.	293.